

Miền Điện 4: Bagan

Sao Khuê

MD có tên là xứ Chùa Tháp vì chưa xứ nào mà lại nhiều chùa như MD. Nơi nhiều chùa nhất là Bagan. Quý vị tưởng tượng nổi không, mười ngàn ngôi chùa to có nhỏ có. Gọi là Chùa thì cũng không đúng lắm vì Chùa lớn giống như đền đài còn chùa nhỏ giống như những ngôi tháp nhỏ. Bagan có nhiều tháp nhỏ, theo guide giải thích là do người dân xây lên dâng Phật để cảm tạ khi cầu nguyện điều gì. Tháp nhiều đến nỗi từ trên máy bay nhìn xuống một vùng bao la chỉ có tháp và tháp, không thấy ruộng vườn, nhà ở, ít màu xanh.

Những ngôi tháp phần lớn xây bằng gạch nung nên màu gạch, theo hình vuông, hình bát giác, vững chãi kiên cố, đặc biệt có những ô cửa cho thoáng (?) Trừ vài con đường lớn trải nhựa còn thì toàn là đường đất đỏ. Đường vào chùa lớn được lát gạch, hai bên là những cửa hàng bán quà lưu niệm. Khách sạn Sao Khuê ngụ là Hotel Tharabar gồm nhiều nhà nhỏ trong khu vườn rất rộng, coi như một xóm nhỏ. Ngay cạnh khách sạn có nhà hàng và đặc biệt có bến xe ngựa nhưng nhìn mặt họ không thiện cảm nên Sao Khuê không dám thuê xe đi chơi vòng vòng, hơn nữa trời rất nóng.

Chiều, hăng du lịch cho đi xe ngựa vòng vòng quanh làng đây nè. Nhà ở thưa thớt trong ...cánh đồng toàn những tháp chùa cho ta cảm tưởng đang ở trong một làng nhỏ. Ngoài một số nhà khang trang, dù nhà tranh, còn thì luộm thuộm, đôi khi chỉ là cái chòi con nghèo nàn. Nét mặt người dân, không thành thoi thoải mái chịu đựng như dân quê Ấn Độ, mà thoáng nét nghi ngờ như dân miền nam VN sau 1975, có lẽ sợ hãi do chế độ quân phiệt kiểm chế.

Bagan là kinh đô xứ Miến Điện từ thế kỷ 9 đến thế kỷ 13. Khu “Bagan cổ” có diện tích khoảng 40 cây số vuông, hiện nay còn 2.230 chùa, tháp, bằng một phần năm số đền đài chùa tháp nguyên thủy. Theo sử, vị vua đầu tiên có công xây chùa và phát triển đất nước là vua Anawratha (1044-1077). Vua cho xây cụm chùa tháp trên diện tích mô phỏng cấu trúc mạn-đà-la, ở bốn góc có bốn chùa lớn, giữa trung tâm mạn-đà-la là đại tự Shwesandaw. Hai vị vua nối ngôi tiếp tục xây thêm chùa là Kyanzittha (1084-1112) and Narapatzithu (1170-1211).

Thế kỷ 12 là Thời Hoàng Kim của Chùa Tháp Bagan, biến Bagan thành nơi tu học của tăng chúng tứ phương cho đến ngày nay. Năm 1287, quân Mông cổ xâm lăng, tàn phá đền đài, vua Narapatzithu phải lánh nạn, Bagan từ ấy tàn tạ, không còn là kinh đô chính trị, nhưng vẫn là kinh đô.

Bagan - Miền đất Phật * (trích trên mạng)

Thành phố cổ Bagan là cố đô xưa kia của Burma hàng ngàn năm về trước. Mang một nét đặc trưng rất riêng, rất Myanmar, không pha tạp. Bagan nằm bên sông Ayeyarwady, nơi tập trung dày đặc những ngôi chùa, đền và bảo tháp. Tại Bagan có 5 ngôi đền, chùa không nên bỏ qua khi đến nơi này là:

- Ananda Phaya, Dhamma Yangyi, Sulamani Pahto,
- Thatbyinnyu Pahto và đặc biệt là chùa vàng
- Shwezigon (Chùa mang tên chùa vàng vì được dát nhiều vàng). Do động đất tháng 8-2026 ? ngôi chùa này bị sụp đổ hoàn toàn.
- Htilo Mininlo: ngôi đền bề thế và tinh xảo được xây dựng bởi vua Zeya Theinkha. Vua cha của Theinkha có 5 người con và ông phải chọn ra người kế vị. Trong ý muốn của vua cha, Theinkha là người xứng đáng nhất. Nhưng để công bằng, ông đã chọn lựa người kế ngôi theo truyền thống của hoàng tộc. Đó là sử dụng cây dù trắng để chọn lựa người xứng đáng. Cây dù sẽ được đặt giữa các hoàng tử và cây dù nghiêng về phía ai, người đó sẽ được chọn. Cây dù đã chọn Theinkha và ông đã lên ngôi với sự tích như thế. Theinkha đã xây dựng nên ngôi đền này và "Htilo Mininlo" nghĩa là đức vua được lựa chọn bởi chiếc dù trắng và vua cha.

- Dhamma Yangyi: là ngôi đền lớn nhất Bagan hình khối kim tự tháp. Đặc biệt đền không có chóp như những ngôi đền khác. Do vua Narathu (Kalagya Min) cho xây dựng năm 1167. Sau khi giết chính vua cha của mình, Narathu chiếm ngai vàng và cho xây dựng bằng gạch đỏ đất nung không hề có mạch vữa. Tương truyền Narathu tự mình giám sát việc xây dựng và những người thợ xây sẽ bị hành quyết nếu một cái kim có thể lọt giữa hai lớp gạch. Sau khi xây xong, ông cho chặt hết tay của nô lệ để đảm bảo giữ bí mật kỹ thuật xây ngôi đền. Trong ngôi đền ông cho đặt hai bức tượng: một là cha và một là anh trai của ông. Cả hai đều bị ông ám sát để đoạt ngôi. Còn có một bức tượng người phụ nữ nằm sau bức vách, đó là vợ của ông, người cũng bị ông giết chết. Tương truyền rằng ngôi đền xây mà không hoàn thành được do những nhân quả mà Narathu gây ra, đó cũng giải thích vì sao nó không có cái chóp như những ngôi đền khác.
(bên Trung Quốc cũng có những tháp do gạch khít khao đặt lên nhau như Kim tự tháp ở Hy Lạp)
- Sulamani Phaya: được vua Narapatisithu xây dựng năm 1183. Sulamani được trang trí rất đẹp ở các bức tường phía bên ngoài ngoài đền. Trên tường, trên trần phía bên trong ngôi đền là những bức tranh rất tinh xảo được chạm vào gạch.

- Ananda Phaya: có 4 tượng Phật lớn bằng vàng ở 4 hướng. Đức Phật ở 4 hướng là những Đức Phật đã đạt đến cõi Niết bàn:
 - Phía đông: Konagamana (Phật Câu Na Hàm)

- Phía tây: Gotama (Phật Thích Ca Mâu Ni)
- Phía nam: Kassapa (Phật Ca Diếp)
- Phía bắc: Kakusandha (Phật Câu Lâu Tôn)
- Thatbyinnyu Pahto là ngôi đền cao nhất ở vùng đất đầy gió bụi này.
- Chùa vàng Shwedagon là một biểu tượng của đất Phật Bagan. Kiến trúc giống như chùa vàng Shwesandaw ở Yangon nhưng thanh tĩnh hơn.